

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

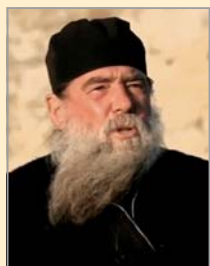
ГОДИНА СХХ, БРОЙ 22

СОФИЯ, 16-30 НОЕМВРИ 2019 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com

www.facebook.com/Synodalpress/

ИНТЕРВЮ

* Разговор със светогорския йеромонах Филип Микрянанин

стр. 4-5

* Разговор с архимандрит Никодимос Каварнос

стр. 6-7

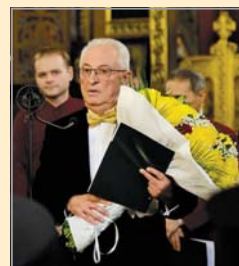

ЮБИЛЕЙ

Празничен концерт за Въведение Богородично –

140 години Мъжки църковен хор при столичната катедрала „Св. Неделя“

стр. 3

СВЕТИЛНИЦИ НА ВЯРАТА

† Месогейски и Лавреотийски митрополит НИКОПАЙ

Уникалността на Света Гора

В самия въздух на Света Гора има нещо различно и велико в духовно измерение. Средното ниво на Света Гора във всяко едно отношение надминава в пъти и най-грандиозните неща в света, постигнати дори от най-почтените му общества. Света Гора и в бедност е пак богата, и във време на упадък пак е като в разцвет. Качествеността, т.е. наличието на същност, е толкова дълбоко заложена в самия ѝ организъм, та дори може да се каже, че е тъждествена на неин гетичен материал.

И днес все още едно посещение на Света Гора предизвиква непознати до преди това усещания и остава поразителни впечатления, които трудно могат да бъдат забравени. В кристално чистия ѝ духовен извор намират утоляване на своята жажда не само монаси, но и светски хора. Под дебелия ѝ сянка се освежават не само вярващи, но и невярващи. В гостоприемните ѝ топли обятия си отпочиват не само жаждните за духовна прегръдка, но и празно любопит-

стващите, а дори и безразличните; не само лесно задоволимите, но и неудовлетворимите иначе с нищо; не само тези, на които може да се разчита, но и тези, от които всичко може да се очаква.

Въпреки всички мъморения на носталгичите по отминали времена и критичните коментари от страна на нейни критици, ... Света Гора продължава да бъде един друг свят, в който, понеже попадал в самата историчност, не те преследват нито времето, нито събитията. Можеш да си извършваш последованията, без да бързаш; да се изразяваш, без предварително да го изчисляваш и премисляш. Природата ѝ, културата ѝ, часовото ѝ разпределение и отчитане на времето, обичаите и характерът на живота, историята, религиозните ѝ изражения, хората в нея, съдържанието на безценното ѝ съкровище, всяко едно нещо тук притежава неповторима уникалност, която и до ден-днешен никой не е успял да унищожи.

На стр. 4

ХРОНИКА

От България

1100 години от основаването на Зографския манастир

На 16 ноември по повод празника Пренасяне мощите на св. вмчк Георги Победоносец, в Зографската св. обител бе отслужено всенощно бдение, което бе възглавено от Негово Високопреосвещенство Неврокопски митрополит Серафим. Участие в богослуженията взеха и високопреосвещеният Врачански митрополит Григорий, монаси от светогорските манастири и духовници от България.

Песнопенията бяха изпълнени антифонино от двата клира. На десния клирос по дългогодишна традиция пяха йеромонах Антипа и братя от неговата клия в Карей, като заедно с тях богослужението украси с песнопенията си и йеромонах Иаков от Карей. На левия клирос песнопенията изпълниха псалти от България, под ръководството на А. Касабов.

След св. Божествена литургия по традиция се извършва лития с чудотворната „Аравийска икона“ на св. Георги, която през XII век пристига на бреговете на Атон по море и сама избира манастира, в който да остане и да бъде почитана, именно Зографския манастир. Празничното шествие с чудотворната икона се отпраща до мястото, където в древност тя се е установила.

Тази година празникът бе ознаменуван от беле-

житата 1100-годишнина от основаването на Зографската св. обител. В тази връзка манастирът бе удостоен с височайшето посещение на президента на Р България Румен Радев, губернатора на Св. Гора Костис Димчас и представители на държавните и местните институции на Р Гърция и Р България. За богослуженията в манастира бяха дошли близо 700 души, предимно от България, като празникът бе почетен и от православни християни от Сърбия, Румъния, Русия, Молдова и Гърция.

През последните години потокът от поклонници в тези празнични дни е не по-малко, отколкото за основния празник на обителта, който се отбелязва на 6 май.

В края на празничната трапеза държавният глава отличи с орден „Стара планина“ – I степен, игумена на Зографската св.

обител, схиархимандрит Амвросий, по повод юбилея от основаването на манастира и по повод неговата 80-годишнина, както и за приноса му за укрепване на православно духовенство в Света гора и развитие на българо-гръцките отношения, за запазването на българския характер на манастира „Св. великомъченик Георги Зограф“, обновяването на манастирския комплекс, опазването на културно-историческото наследство, развитието на манастирската библиотека и привличането на поклонници.

„Зографският манастир е един от най-светлите и значими духовни центрове за българския народ не само заради съхранените безценни ръкописи, икони и артефакти, а защото повече от хилядолетие отстоява българската вяра, духовност, памет и език“, каза в словото си президентът Румен Радев.

ХРОНИКА

От България

Бдение за зимния Гергьовден в светогорския манастир „Ксенофонт“

С благослението на Негово Светейшество патриарх Неофит, Негово Преосвещенство Белоградчишки епископ Поликарп посети Света Гора – Атон и оглави всенощното бдение за зимния празник на св. Георги Победоносец в манастира „Ксенофонт“.

Негово Преосвещенство посети светогорския манастир „Ксенофонт“ по повод 3/16 ноември, когато се възпоменава пренасянето на светите мощи на св. Георги от Никомидия в Лида, а също така и обновлението на храма на светеца в родния му град Лида.

Поканата към него бе отправена от Негово Високопреподобие архимандрит Алексей, игумен на обителта, с когото го свързва 20-годишно приятелство и духовна връзка.

Епископ Поликарп, архимандрит Евтимий, йеромонах Стефан, протоiereй Илиян Алексиев, свещеник Костадин Тревев, дякон Георги Читалов, послушник Йордан Терзиев и Александър Ангелов бяха тържествено посрещнати в манастира, като на всички бе оказано познатото светогорско гостоприемство, топлина и любов.

При пристигането на епископа пред манастира „Ксенофонт“, на брега на

Света Гора, радостно завънхяха манастирските камбани и се състоя тържествено посрещане с мантия и литийно шествие до централния манастирски храм, където бе извършена „Доксология“ и произнесено приветствено слово от архимандрит Алексей, както и слово-отговор от Негово Преосвещенство Белоградчишки епископ Поликарп. При слобата бяха разменени и паметни подаръци. Архимандрит Алексей поднесе на своя гост икона с образа на св. Георги, а епископ Поликарп – икона с образа на Господ Иисус Христос „Добрият Пастир“, както и нагръден кръст от името на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийския митрополит Неофит.

Епископът се поклонил в храма и на светините в него, след което бе приет от игумена в игуменарницата, където в братска и душевна обстановка, на традиционното кафе и сладко, бяха разменени още подаръци и блага думи и слова.

Празникът на манастира бе уважен и от две български групи. Едната бе оглавена от архимандрит Никанор, игумен на Църногорския манастир, край гр. Брезник, а другата – от протоiereй Радослав Трайков, председател

на столичния храм „Успение Богородично“, и свещеник Иван Иванов, от столичния храм „Възнесие Господне“.

Празникът в Ксенофонската света обител, посветен на свети великомъченик Георги Победоносец, започна с малка вечерня, последвана от трапеза, както и от почерпка, на която присъстваха гости и приятели на манастира, дошли да почетат светеца покровител на свещеното братство.

Преди началото на всенощното бдение епископ Поликарп бе посрещнат в централния манастирски храм и след полагащото се манастирско правило бе дадено начало на празничното бдение, което продължи от 18,30 до 2,45 ч. през нощта. Бдението бе облекчено от почерпка с духовни слова и поучения преди чина на петохлебieto.

Светата Литургия започна в 7,30 ч., в която взеха участие множество духовници – както братя на манастира, така и гости от други светогорски манастири, а също така и духовници от Гърция, Румъния, Грузия и България.

С епископ Поликарп съслужиха и архимандрит Вартоломей – игумен на манастира „Есфигмен“, архимандрит Алексей – игумен на манастира до-

макин на молитвения панигир, както и архимандрит Гавриил – игумен на манастира „Пантократор“.

Клиросното пение бе огласено от: на десния клир – братя на манастира и семинаристи от светогорското духовно училище „Атониада“, под ръководството на йеромонах Георги, брат на Ватопедския манастир, а на левия – отец Атанасий с певци от гр. Катерини – Гърция.

След светата Литургия духовници и вярващ народ се отправиха към манастирската трапезария, където отново прозвучаха приветствени слова както от игумена архимандрит Алексей, така и от Белоградчишкия епископ Поликарп.

Празникът, посветен на св. Георги, завърши с „Доксология“ в храма и празнична почерпка в манастирския архондарик.

В определеното време епископ Поликарп бе изпратен от светата обител с камбанен звън и благодарност, както към него за радостта и честта, с която е удостоил братството на „Ксенофонт“ и е оглавил празничната служба на манастира, така и към Българския патриарх Неофит за неговата любов и благословение към ксенофонското свещено братство.

Софийска митрополия

Храмов празник в Обрадовския манастир „Св. Мина“

На 11 ноември Православната църква почита св. великомъченик Мина и Божиите угодници Виктор, Викентий и Стефанида. В този ден хиляди християни, с надежда да се случи чудо в живота им, се стекоха към манастира „Св. Мина“, кв. „Обрадовци“.

Манастирът е особено известен заради чудотворната икона на св. Мина, която от години е в съборния манастирски храм. През цялата година вярващи от София и страната отправят към чудотворния образ горещи молитви за помощ и закрила.

В празничния ден св. Литургия бе възглавена от Негово Високопреподобие архимандрит Василий, протосингел на Софийска митрополия. В съслужение с него влязоха и д. игуменът ик. Борис Петров, ик. Лазар Георгиев, ик. Петър Христов, прот. Васил Василев и дяконство.

Манастирският празник бе уважен от новоизбрания кмет на район „Сердика“ инж. Тодор Кръстев.

По време на богослужението за поклонение беше изнесена мощехранителница с частица от мощите на св. Мина, дарена на манастира от Вселенската патриаршия през 2010 г. Специално изработената мощехранителница бе поставена в центъра на храма и присъстващите имаха възможност пред нея да се поклонят и помолят на светеца.

Празничните църковни песнопения бяха изпълнени от клиросни певци, ръководени от Св. Цесков.

В своето пастирско слово архимандрит Василий пламенно говори за живота и мъченическия подвиг на св. Мина: „Св. Мина имаше доблестта да застане пред властимащите и смело да свидетелства за Христа, за истината. Той смело заяви, че това което те вършат е идолопоклонство, което води хората към погибел. Той излезе и твърдо заяви вярата си ... Това сме ние, християните – семе, посято с мъченическата кръв на изповедниците Христови. Ние трябва да съзнаваме тази отговорност и никога да не забравяме, че сме наследници на тези мъченици. Как това да стане? Като не бъдем лицемери и като не поставяме своя образ зад някаква маска“.

По традиция след литургията в храма бе отслужен празничен водосвет в двора на манастира, където бе раздадена и анафора. Манастирското братство бе подготвило благословено ястие за хилядите поклонници.

АКАДЕМИЧНИ НОВИНИ

Среща на ръководствата на богословските школи

На 22 ноември в Богословския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ се състоя среща на ръководствата на духовните школи у нас.

Тя бе инициирана и организирана от новоизбрания декан на Богословския факултет на СУ – доц. д-р Ивайло Найденов, със съгласието и благослението на духовните наставници на богословските школи.

В срещата участваха представители на Пловдивската духовна академия и семинария – рек-

торът ставрофорен ик. д-р Добромър Костов и зам.-деканът и зам.-ректор д-р Димитър Мирчев, представители на Софийската духовна семинария – ректорът архимандрит Пахомий, зам.-ректорът йеромонах Мелетий и секретарят дякон Слави Спасов, а като домакини взеха участие деканът доц. д-р Ивайло Найденов, доц. д-р Екатерина Дамянова, доц. д-р Павел Павлов, доц. д-р Андриан Александров и гл. ас. д-р Са-

ва Кокудев – ефимерий на Академичния параклис.

Деканът Ивайло Найденов призова присъстващите да обединят усилия в образователното дело, за по-добра и пълноценна подготовка на бъдещите кадри на БПЦ.

Двучасовата среща премина в конструктивен дух и бяха обсъдени редица общи инициативи. Споделяйки своя опит и трудности по различни теми и проблеми, ръководните състави ви-

дяха нуждата от непосредствена комуникация помежду си за решаването както на общите им проблеми, така и на специфичните за всяка школа.

На тази първа по рода си среща те планираха редица съвместни инициативи, като годишнини и чествания от историята на БПЦ, богослужения, участия в патронните празници на духовните школи (Св. Трима Светители, Св. Климент Охридски, Св. Бла-

говещение, Св. св. Кирил и Методий, Св. Йоан Рилски), подготовяне на общи конференции, обмен на литература – научни издания, периодика, учебни пособия, мобилност на преподавателите.

Предстои приемането на една работна програма със срокове и отговорности, която ще бъде предоставена за благословение на Св. Синод и на наставниците на училищата.

С много идеи, надеж-

да и благопожелания, и с братски и колегиални чувства се разделиха академичните ръководства, като си обещаха взаимно да търсят подкрепа в общото служение на Църква и общество чрез добри инициативи, осъществени със съдействието и благословението на Светия Синод на БПЦ.

Тази среща безспорно засвидетелства работата в думите на Псалмопевица: „Колко е добро и колко е приятно братя да живеят наедно“ (Пс. 132:1).

Празничен концерт за Въведение Богородично по повод 140 години Мъжки църковен хор при столичната катедрала „Св. Неделя“

На 21 ноември в столичната митрополитска катедрала „Св. Неделя“ се проведе традиционна Празнична вечер по случай Въведение Богородично – Ден на православната християнска младеж и семейство. Тя се организира ежегодно от Софийската света митрополия и е прекрасен завършек на празника, в който цялото църковно изпълнение пристъпва да се приобщи със светите Христови Тайни.

Тази година се навършват **90 години**, откакто БПЦ е установила празника Въведение Богородично като Ден на православната християнска младеж и християнско семейство.

Негово Светейшество Българският патриарх Неофит присъства на празничния концерт, който за втори път се организира в катедралния храм. Повод за това е навършването на **140 години** от създаването на Мъжкия катедрален хор – един от първите църковни хорове в България и първия хор в София след Освобождението.

Певческият състав е основан през 1879 г. от големия музикален деец, педагог, диригент и общественик Николай Николаев (1852-1938). Той идва от Болград (Бесарабия) да живее и работи у нас по покана на тогавашния министър на Народното просвещение Марин Дринов, заедно със своя мъжки хор при Болградската катедрала „Св. Преобра-

жение Господне“, като започва църковнопевческа дейност в катедралния храм. Още от създаването си хорът извършва не само достойна хорова изява в храма, но и извън него, като участва във всички църковни тържества, значими събития и концерти.

Николай Николаев ръководи катедралния хор до злощастния атентат в църквата на 16 април 1925 г.

След възстановяването на храма през 1933 г. диригенти последователно стават братята Михаил и Йордан Милошеви, Никола Сеизов и Яким Попилиев. От есента на 1948 г. до м. март 1991 г. дирижиране на мъжкия катедрален хор е изтъкнатият музикален-богослов Иван Куртев (1911-1996), след което ик. Кирил Попов поема ръководството на хора до лятото на 2000 г. След него главния диригентски пост по достойнство приема проф. Мирослав Попсапов (р. 1950 г.), а помощник-диригенти са протопсалт Георги Миков и д-р Стоян Малинов.

Гости на празничната вечер бяха главният секретар на Св. Синод – Мелнишки еп. Герасим, Белоградчишки еп. Поликарп, архимандрит Василий, архимандрит Пахомий, деканът на БФ към СУ – доц. д-р Ивайло Найденов, свещенослужители на Софийската епархия, преподаватели и студенти на БФ, множество семейства и миряни.

Празничната вечер започна с встъпителни думи на еп. Поликарп, който приветства всички с добре дошли на духовния празник, организиран от Софийската св. митрополия, и ги поздрави с Деня на християнското семейство.

Водещ на вечерта бе Негово Високоблагоевство ик. Кирил Попов, който за пореден път стои в основата на организацията на концерта.

По повод празника духовна беседа изнесе протойерей Илиян Алексиев.

В празничната музикална програма Мъжкия катедрален хор, под диригентството на проф. протопсалт Мирослав Попсапов, изпълни затрогващи песнопения на класици в църковната музика, както и нови авторски песнопения.

Особено впечатляващо бе изпълнението на „Спаси, Боже, люди Твоя“, обработка на проф. Попсапов, в което като гост-солист се включи многообещаващият бас Стефан Димитров. Младият солист показа певческо майсторство като достоен продължител на своя баща маестро Димитър Димитров и своя чичо – патриарх Неофит.

Прекрасните певци от Мъжкия катедрален хор показаха за пореден път как може да бъде надминат професионализмът на музикалното изпълнение и да се достигне до молитвено стават братята Михаил и Йордан Милошеви, Никола Сеизов и Яким Попилиев. От есента на 1948 г. до м. март 1991 г. дирижиране на мъжкия катедрален хор е изтъкнатият музикален-богослов Иван Куртев (1911-1996), след което ик. Кирил Попов поема ръководството на хора до лятото на 2000 г. След него главния диригентски пост по достойнство приема проф. Мирослав Попсапов (р. 1950 г.), а помощник-диригенти са протопсалт Георги Миков и д-р Стоян Малинов.

Прекрасните певци от Мъжкия катедрален хор показаха за пореден път как може да бъде надминат професионализмът на музикалното изпълнение и да се достигне до молитвено стават братята Михаил и Йордан Милошеви, Никола Сеизов и Яким Попилиев. От есента на 1948 г. до м. март 1991 г. дирижиране на мъжкия катедрален хор е изтъкнатият музикален-богослов Иван Куртев (1911-1996), след което ик. Кирил Попов поема ръководството на хора до лятото на 2000 г. След него главния диригентски пост по достойнство приема проф. Мирослав Попсапов (р. 1950 г.), а помощник-диригенти са протопсалт Георги Миков и д-р Стоян Малинов.

Гости на празничната вечер бяха главният секретар на Св. Синод – Мелнишки еп. Герасим, Белоградчишки еп. Поликарп, архимандрит Василий, архимандрит Пахомий, деканът на БФ към СУ – доц. д-р Ивайло Найденов, свещенослужители на Софийската епархия, преподаватели и студенти на БФ, множество семейства и миряни.

Празнична вечер за Деня на християнското семейство в Самоков

Прекрасна празнична вечер, посветена на Деня на християнското семейство и православна младеж, се състоя на **22 ноември** в гр. Самоков.

В продължение на час и половина малки и големи християни от рилския град чрез своите таланти представиха какво за тях е семейството и как точно трябва да се отпразнува Богородичният празник, посветен на малката Дева Мария.

Концертът, организиран за втори път по идея и насърчение от Софийската света митрополия, чрез Архиепископското наместничество гр. Самоков се проведе в Младешкия дом на града.

Гости на тържеството бяха Негово Преосвещенство Белоградчишки епископ Поликарп, викарий на Софийския митрополит, г-н Владимир Георгиев, кмет на Община Самоков, г-жа Росица Иванова, началник на РУО – София регион, експерти от МОН, директори на местните училища, учители, родители и множество деца.

Като представители на Софийската митрополия присъстваха г-н Ангел Младенов, секретар на Софийската света митрополия и ръководител на Духовно-просветния отдел при Митрополията, архимандрит Евтимий, протойерей Михаил Колев, архиепископски наместник на Самоковска духовна околия, както и свещеници от околията.

Началото беше поставено от изпълнение на църковни песнопения от ДВГ „Мелени звънчета“ към ОУ „Митр. Авксентий Велешки“, под ръководството на Даниела Георгиева.

Учениците от самоковските училища бяха подготвили рецитал, с който припомниха, че за всяко подрастващо дете най-важната опора и пример идват от родителите и тяхната любов. Сценка бяха подготвили малчуганите от НУ „Станислав Доспевски“ – те нагледно показаха как семейството трябва да се обединява на трапезата и да споделя както хляба си, така и делника, и празника. Те поканиха в импровизираното бащино огнище *любовта и милосърдието*, а заедно с тях се настаниха *успехът и богатството*.

„Златен век“ с огърлие и грамота, за изключителен принос в развитието и популяризирането на българската култура и изкуство.

Затрогнат от вниманието на многобройната публика, той развълнуван сподели колко вдъхновяващо и задължаващо е да работи с такива професионални изпълнители на църковната музика.

„Неслучайно – каза той – този хор е създаден десет години преди създаването на Софийската опера. А основатели на певческия състав на операта са именно певци от Мъжкия катедрален хор. Наред с това, основатели и диригенти на известни певчески формации у нас произлизат именно от този хор“.

Изпълненията на самоковските ученици умилыха присъстващите в залата, защото това, което децата споделиха от сцената, беше свързано със съхраняването на човешките ценности и почитането на семейството.

След тържеството поздрав и благословение към участниците и гостите отпрати Негово Преосвещенство Белоградчишки епископ Поликарп, викарий на Софийския митрополит. Като обяви, че тази година се навършват 90 г. от утвърждаването на празника Въведение Богородично за празник на християнското семейство и младеж, той благодари на всички, които са се потрудили за осъществяването на вечерта посветена на Въведение Богородично и приветства изпълнението от името на Негово Светейшество патриарх Неофит.

Владиката пожела на всички, Бог по молитвите на Пресвета Богородица да им дава здраве, радост и духовни сили, а светото семейство на Йоаким и Анна да им бъде за пример как да възпитаваме децата си, за да раснат в богопознание, вяра, надежда и любов.

На всички институции и училища, взели участие в организирането и провеждането на концерта, той подари икона „Светото семейство“, а на всички участници бяха подарени икони и книгата на Синодално издателство „Нашата вяра“, предоставени от Архиепископското наместничество.

Кметът на Самоков Владимир Георгиев поздрави присъстващите с празника и изрази своята убеденост, че колкото повече е засъщел предметът Религия в българското училище, толкова повече има възможност децата да се възпитават в нравственост, отговорност и доброта.

Маестро от сърце благодари на патриарх Неофит, на църковното настоятелство при катедралата „Св. Неделя“, на всички присъстващи композитори, диригенти, кмета на София и миряни, с които заедно на всеки празничен ден отпращат молитви към Бога. Той пожела много любов и мир на семействата и на децата, които градят нашата цивилизация и нашата България.

Музикалната програма на хора завърши с „Многолетие“, написано специално от ик. Кирил Попов за Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Неофит.

В края на празничната вечер Негово Светейшество патриарх Неофит поздрави многолюдното събрание с празника на християнското семейство и отпрати своя първосвещителски благослов.

С гръмка многолетствие за всички младежи, християнски семейства и за всички, които празнуват този празник, и с изпълнението на химна на православната християнска младеж „Напред след знамето Христово“ завърши духовното тържество в катедралния храм, а Светейшият владика дълго време раздаваше благословение на множеството християни.

ИНТЕРВЮ

Колкото е по-разбираемо едно песнопение, толкова по надълбоко влиза в душата

Разговор с архимандрит Никодимос Каварнос

От 16 до 19 октомври в София гостува известният гръцки псалт – архимандрит Никодимос Каварнос. Той бе у нас по покана на Софийския света митрополия и изнесе незабравим концерт в София по повод 74-годишнината от рождението на Българския патриарх Неофит.

Концертът, който се състоя в столичния дъвен храм „Света София“, успя да събере в храма многобройна и разнородна публика. Часове преди началото на концерта към старинната църква, посветена на Божията Премъдрост, запришдаха десетки християни, които пътуваха от различни краища на страната. Специален гост бе височайшият рожденик – Негово Светейшество патриарх Неофит, който в центъра на храма с внимание изслуша изпълненията. Трудно може да се разбере как византийската (източ-

но-църковна) музика може да събере толкова много почитатели в съвременето ни и още по-трудно би било да се опише преживяването от концерт, с таква неповторимо изпълнение.

Отец Каварнос за пореден път показва, този път и на българската публика, как може да звучат и дълбоко да въздействат древните църковни песнопения, как може те да бъдат изпълнявани с помощта на съвременната техника, и то така духовно и изкусно, че да докоснат в дълбочина сърцето.

Разговарям с отец Никодимос Каварнос, който даде своето специално интервю за две от официалните български църковни медии – „Църковен вестник“ и сайта на Софийска света митрополия.

– Отец Никодим, благодарим Ви за този разговор! Знаем, че пеете от малък. В кой момент от живота си пожелахте да станете църковен певец?

– Много благодаря за вашата любов и дадената ми възможност да поговорим днес, за да обсъдим някои неща за Бога, за музиката, за ценностите и целите в нашия живот. Правилно отбелязахте, че обичам музиката от дете, тъй като още от ранна възраст моите родители ме насочиха към тази музика и моят учител пося добротото семе, което и похляна. Така се сбързах с музиката от много малък. Не съм имал конкретно желание да ставам църковен певец, но понеже църковната музика е толкова красива, не можах да ѝ устоя, още повече, когато навлязох по-дълбоко в тези богослужебни мелодии.

– Как избрахте точно византийската музика? Не се ли изкушавате да станете светски изпълнител?

– Когато от малък си свикнал с определен вид музика, е трудно да се подгадеш на изкушението да се занимаваш с нещо друго. И честно да си кажа, нищо друго не ме вълнува така, както византийската източно-църковна музика. И не мога да си представя да изпънявам друго музика. Когато пея източно-църковното ни пение, се случва нещо, което трудно мога да опиша с думи. (В България като цяло не се ползва терминът *византийска музика*, а *източно-църковна музика*, поради което и е предпочетен в този превод – бел. ред.)

– Каква е разликата между светската и църковната музика според Вас?

– Истината е, че няма толкова голяма разлика. Напротив, те имат много общо и голяма връзка помежду си. Исторически е доказано, че до 19. век е съществувала една единствена музика. Затова не бих могъл да кажа, че исторически има разлика между източно-църковната музика и светската музика на Византия. Това са две понятия, които се отъждествяват исторически. Ако се опитаме да проследим произхода на тези два вида музика през вековете, като се основаваме на връзката между древногръцката музика и музиката от византийската епоха, ще стигнем до извода, че те произлизат от елинистичното и римското време и вървят в една и съща посока. Разбира се, ако говорим за източно-църковната музика в тесен смисъл, можем да отбележим, че тя е музика, която се отнася до църквата. Трябва обаче да посочим факта, че църковната музика използва лаговете на древногръцката музика. Давам един малък пример: лаговете на древногръцката музика – фригийски, дорийски, лидийски и т.н., са свързани с осемте гласа на източно-църковната музика.

Накрая, бих искал да отбележа, че действително между светската и църковната музика има една голяма разлика, която се оформила през 20. век. Разликата се откроява в стиховете на тези два вида музика. Църковната музика използва поетични стихове за прослава на Бога и почитта към Него, докато в светската музика текстът обикновено разказва за чувствата на хората един към друг.

– Всяко църковно изкуство има своето място, въз-

действие и послание в живота на вярващите. Каква последицата е мислята на църковната музика?

– Църковната музика е едно свещено изкуство! Това свещено изкуство обаче не може да бъде самоцел. Тя се използва в рамките, които е определила Църквата за богослужението и пастирското ѝ дело. Съгласно Отците на Църквата мисионерският характер на църковната музика е свързан със следното: може ли музиката да облагороди духовно човека и какво означава това; тя успокоява ли страстите и намалява ли греховността на човека?

Имал съм много случки в живота си и съм виждал как тази музика намалява болката в някой човек, как създава едно невероятно равновесие в душата и тялото. Много пъти, когато съм чувствал вътрешен дискомфорт заради житейски трудности, съм си възвръщал спокойствието именно чрез византийската музика. Мисля, че тази музика е необходима в днешно време. Особено за децата и младежите тя е като балсам за тревогите, които преживяват в днешното смутно време. Когато човек изпадне в униние, тази музика може да го ободри.

Ако имах възможност да общувам с деца, бих им говорил само чрез истинска източно-църковна музика, защото само така мога действително да им създам приятни, благодатни изживявания. Мисля, че това се случва и на концертта в София. Получи се един емоционален, духовен празник както за децата и младежите, така и за хората от всяка възраст. Чрез църковните песнопения общувахме с Бога, приемайки истинска духовна храна.

– Какви качества трябва да има един музикален изпълнител, за да стане църковен певец?

– Едно от най-важните качества, които трябва да притежава един църковен певец, е страх Божий. Трябва да обича, да почита и да познава Бога. Мисля, че предпоставка, за да бъде човек добър певец, са и богословските познания. Само ако действително човек знае Кой е Христос, само тогава чрез действително и истинско познание може да стане добър църковен певец. Разбира се, задължителни са и музикалните познания, и владението на църковния език, на който са написани богослужебните текстове.

– Музикантата подготовка важна ли е за добрия църковен певец?

– Разбира се, без подготовка не можеш да придобиеш никакъв опит. Певецът трябва предварително да се подготви преди пение. Понякога се случва човек да обрчка стиховете или мелодията на песнопението, но по-важно е да се внимава в точността на текста и да се предава поетичното слово с яснота. Много пъти съм чувал недобра артикулация от страна на певеца, когато изпяването на текста се замазва и се получава глухо и неясно звучене. Това, от своя страна, е голяма грешка, тъй като псалтът трябва да предава много чисто, точно и ясно богослужебния текст. Това е най-важното за паството, което участва в богослужебните последования. Затова е необходима голяма подготовка и познание.

– При тази известна дарба, която имате на певец, как решихте да станете духовник? Имате ли колебание в избора?

– С този въпрос ми припомнихте за едно разпространено твърдение сред хората, че от всеки неуспял човек може да стане ако не друго, то поне свещеник. Не, това не е вярно! Едно семейство трябва да предложи на Църквата най-доброто си дете за свещеник. Духовници трябва да стават най-уважаваните, най-учените хора. Трябва да се допускат до свещения жертвеник само достойните, избраните. Само когато имаш голямо дарование, можеш да станеш свещеник. Щом придобиеш достатъчно познания за някоя от най-големите науки, може да станеш свещеник. Когато си успял не само в този живот, но и в духовния живот, е добре да станеш духовник. А аз, негостойният, реших да стана духовник по Божия призив, защото търсех от Бога да придобия духовен опит. Посетих различни места по света, научих много неща, но опита, който ми даде свещеният жертвеник, не мога да сравня с нищо. Това е най-голямото, най-прекрасното и най-възвишеното дело – да бъдеш духовник.

– Ако трябва да избирате дали да отслужите света Литургия, или да направите концерт с източно-църковна музика, който може да привлече хора към Църквата, какво бихте избрали?

– Мисля, че става ясно от предишния ми отговор – за мен най-важното нещо в моя живот, в живота на енориата и на митрополията, в която служа, е литургичният живот. Цялата дейност, която извършвам – концерти, музикално изкуство и писане на книги, имат една обща цел – да водят всяко сърце и всяка душа към светлата Литургия. Светата Литургия е най-великото и възвишено преживяване, което може да вкуси човек на земята.

– Правилни сте концерти по цял свят и в различни зали. Къде предпочитате да изпълнявате музиката – в църкви или в концертни зали?

– Нямам никакво предпочитание дали концертът ще се осъществи в зала, или в църква. Най-важното за мен е хората да се преобразяват духовно чрез църковната музика. Това може да стане, ако те разтворят сърцата си и се настроят със спокоен дух да се насладят на това божествено изкуство. Ако някой обаче гоиде на концерт без подходящата нагласа, няма да получи удовлетворение и ще си отиде празен, без нищо. Който посяства на концерт и има доброто намерение да се облагороди и да приеме сила и благодат от Бога чрез църковната музика, тогава той ще си тръгне презареден духовно за много време. Все пак мисля, че концертните зали имат един недостатък. Те не са естествено място за изпълнението на източно-църковната музика.

– В различни страни, които сте посещавали, различни са и слушателите. От коя публика сте се впечатлили най-много?

– Наистина съм пъл на много и различни слушатели. На стр. 7

От стр. 6

Имам предвид хора, които говорят на различен език от езика на поетичния текст, който изпълнявам. Хора, които говорят само на български, само на румънски, на английски или на испански. И от тук идва голямата трудност, как ще говориш на тези хора, които не разбират твоя език. Въпреки това обаче, забелязвам как по време на концерт се получава едно общуване и синхрон с публиката, което не се базира на гуми, а на опита от връзката със Самия Бог.

– Имате ли наблюдения какво се случва със слушателите на църковна музика, които нямат православната вяра в истинския и единствения Бог Исус Христос?

– По този въпрос имам известен опит. Бих искал да ви разкажа един случай от личната ми кореспонденция. Лекар от Америка, който не е познал истинския Бог и принадлежи към друга религия, ми довери една своя тайна, нещо което му се случва в живота. Той е хирург в известна клиника. В писмото, което ми е написал, отбелязва: „Скъпи Никодиме, в хирургичното отделение, където извършвам операции, единствената музика, която звучи, е византийската музика в твое изпълнение. Аз не съм вярващ и не разбирам всичко това, което пееш. Но не мога да обясня какво се случва по време на операция, защото Божията сила действително ме направлява само тогава, когато слушам тази музика. И никога не оперирам, ако нямам твоята музика“.

Наистина тази случка ме шокира. Не знам как да го коментирам, но със сигурност Божията благодат помага на всеки човек по света.

– Като човек с музикално и техническо образование, мислите ли, че е необходимо да се използва съвременна техника за озвучаване на източно-църковната музика?

– Моето образование и квалификация ми позволяват да познавам добре използването на звука и картината. Разбира се, аудио-визуалната техника може да помага за по-добротото представяне на източно-църковната музика. Звук, картина и източно-църковна музика, това умело съчетание може да бъде използвано за повторно благовестие на света. Правилното използване на тази комбинация помага за по-широкото разпространение на истината.

– Каква църковна музика се изпълнява в Гърция? Има ли различни стилове в отделните храмове на страната?

– Източно-църковната музика е изкуство, което произхожда от нуждата на човека да общува с Бога и хората. Когато едно изкуство загинае, тогава го заваряваме в един музей и го разглеждаме. Нито го използваме, нито го докосваме. Източно-църковната музика обаче не е мъртва, но е жива и като едно животно дърво има корен, ражда листа и дава плодове. Нейният корен е преданието и без него дървото ще изсъхне и погине. Всеки сезон това дърво сменя старите листа и порастат нови, т.е. постоянно идват нови хора и вземат соковете на преданието от корена на дървото и чрез фотосинтезата и Божията благодат оформят и дават нов вид на това дърво. Само когато се обновява дървото, то може да дава плод. Защото дърво без листа не може да дава плодове. Съществуват различни предания на базата на един и същи корен. Трябва всички да търсим и да открием стила, който ни приближава до Бога. Няма добър или лош стил. Има стил, който ни води към Бога и стил, който ни отдалечава. Човек трябва да намери това, което го води към Бога. Според гумите на св. Василий Велики е добре „да ходим от цявят на цявят, за да събираме нектар“ и от всяко предание и стил да вземем най-доброто.

– В Гърция съществуват ли различни школи и начини за изпълнение на песнопенията? Какво е Вашето мнение за тези различни школи?

– Да, както казах и преди малко, наистина има различни певчески школи. И това е яркото доказателство, че византийската музика е жива и актуална и съм сигурен, че Бог никога няма да допусне тя да загинае.

– Като прекрасен изпълнител на византийска музика, смятате ли, че тя може да се хармонизира и това не влиза ли в противоречие с древната традиция?

– Музиката е едно средство за общение с Бога. Разрешете ми да дам един нагледен пример. С една отвертка може да се извърши определена дейност – да се развинтват и завинтват болтове. Има обаче много видове отвертки. Една е кръстата, друга е права, а трета – многоъгълна, тип звезда. Всяка една от тях има своята

употреба. Понякога е необходима една отвертка, друг път друга. Коеето означава, че понякога можеш да изпълняваш византийската музика без *исон*, друг път с един *обикновен исон*, а в трети случай с богат, *тъмен исон*. Въздействието е различно, защото понякога пееш с радост, а друг път със свито сърце. Понякога възпяваш Богородица, друг път Разпятия Христос, а друг път Възкръсналия Христос. Трябва да сте сигурни, че по един начин са пели през 10. век в църквите, по друг начин през 15. век и по съвсем различен начин се пее през 21. век. Преданието не е статично, но се базира на един и същ корен. Когато говорим за гревно предание, трябва да уточним за кое предание става въпрос – през 10-и, 14-и или 21-ви век?!

– Чували сме, че в Гърция има манастири, в които по време на богослуженията не се използва *исон*. Например в манастира в Суроти, свети Паисий е забранил на монахините да изпълняват песнопенията с *исон*, тъй като, според него, той услаждал слуха и отдалечавал от молитвата. Съгласни ли сте с това твърдение?

– За първи път чувам това твърдение. Слушал съм св. Паисий да пее. Велики старци и светии от Св. Гора са ми давали съвети за начина, по който да пее. Със сигурност знам, че св. Паисий е смятал, че като цяло изкуството идва в резултат на първородния грях. Защото, ако не бяхме напуснали рая, нямаше да имаме нужда от никаква форма на изкуство. Тъй като Бог всичко в рая създава твърде добро и напълно завършено. Докато изкуството, от своя страна, е измислено и създадено от човеците и съответно търпи постоянно развитие и промяна. Трябва да знаем, че изкуството го голяма степен смущава светлите. Затова, когато на певческото изкуство се отдава твърде голямо значение, това смущава и св. Паисий. Той общуваше с Бога директно чрез сърдечната молитва, без помощта на никакво изкуство.

– Беше разпространена информацията, че със специално разрешение на Св. Синод на Гръцката църква е забранено електронният *исон* да се използва в храма по време на богослужение. Какво знаете за това?

– Знам за тази забрана на Гръцката църква, както и

на Вселенската патриаршия. Когато един инструмент не се употребява по пращиния начин, тогава Църквата е в правото си да забрани неговата употреба. Но в интерес на истината, окръжното на Св. Синод завършва с думите, че ако този инструмент се употребява правилно, то тогава той не е нещо лошо.

– Кой е любимият Ви глас от византийската музика?

– Разбира се, всички гласове са ми любими, но имам слабост към първи глас. Затова и Отците са определили той да бъде първи в осмогласието.

– А кое е любимото Ви църковно песнопение?

– Всички песнопения са ми любими, но това, което ме вдъхновява най-много, е простотата на някои песнопения. Колкото е по-обикновено и разбираемо едно произведение, толкова по-дълбоко то навлиза в душата и сърцето на човека. Ето ви пример за едно от най-обикновените и кратки песнопения – „Господи, помилуй!“

– Више често изпълнявате Териреми. Какво бихте казали за прехода им?

– Териреми е бил необходим на хората, за да създадат по-възвишено изкуство. Използвайки съгласните „т“ или „н“, заедно с гласните звукове „а“, „е“ и „и“.

Съществува, разбира се, едно малко предание относно Терирема. То е, че някои монаси са чували ангелите да пеят, без да използват гуми и някакъв конкретен език, а ползвали някакъв небесен език, който се е чувал като Терирем.

– Имате ли специален режим, който спазвате заради гласа си? Имате ли някакъв конкретен способ за запазването на гласа?

– Не трябва да се злоупотребява с гласа. Гласът се поврежда, когато говориш дълго. Но най-важната рецепта за запазване на гласа е на хладно гърло да пием хладни напитки, а когато сме затопили гласа – топли. Ако на хладно гърло пиеш топли напитки, си повреждаш гласа. Същото важи и за топлото гърло и хладните напитки. Най-ползното за гласа е мълчанието, още повече, ако се придружава от непрестанна сърдечна молитва.

– Като мирянин и по-късно като духовник сигурно сте имали чудеса на вярата във Вашия живот... Бихте ли споделили?

– Има множество чудеса в моя живот. Най-голямото чудо за човека е да познава Бога, да знае, че не е господар на живота си, но живее благодарение на един господски-темно чудо. И това чудо се нарича непрестанен нетварен дар. Аз действително живея живота си, като че ли наблюдавам една прекрасна слепка. Пред мене е един озромен водопад, който непрестанно тече и облива живота ми с дарове, които идват от нетварното към сътвореното. Това са сили, които идват даром и аз викам, чувам и живея в този водопад на благодатта. Постоянно е пред мен и никога не може да ми отнеме това преживяване, защото мога да кажа, че съм щастлив.

– И накрая, ви искам да Ви попитам какво знаете за българската църковно-певческа традиция?

– В дните, когато се подготвах за това хубаво пътуване, прочетох нещичко за църковната музика в България. Действително около 1881 г. тримата музикоучители и главно Хурмузий много са помогнали на всички ви в България. Много се дължи на Хурмузий, но и на цялата култура, която е дошла от Вселенската патриаршия.

– Много Ви благодарим за интервюто, което ни дадохте!

– И аз на свой ред бих искал да благодаря на светеишния Български патриарх за поканата да бъда тук на рождения му ден, с представянето на концерт в прекрасния храм, посветен на Божията Премъдрост.

Бих искал от сърце да благодаря на преосвещения Белоградишки епископ г-н Поликарп и на всички неговии сътрудници, на скарля г-н Иван Тупаров, на диригентта на хора – отец Кирил, на хористите, на всички, които помогнаха за осъществяването на този концерт – зная, че те са много, както и на моите възлюбени съработници – псалтистите Янис и Йорос и на озвучителя Йорос. И накрая искам да изкажа топлиите си благодарности към Атинския архиепископ г-н Йероним за подкрепата и разрешението за това официално посещение и, разбира се, благодаря и на високопреосвещения митрополит на Фтиотидия г-н Симеон. Нека Великият Бог винаги да ни пази под златна на крилете Си!

Интервюто взе: Весела ИГНАТОВА
Превод от гръцки: ставр. ик. Кирил ДИДОВ

ХРОНИКА

От света

Патриаршеско благословение на Българската църковна община във Виена

В топлите есенни дни на 9, 10 и 11 ноември се състоя първо историческо посещение на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Неофит във Виена. Поводът за тази висока визита беше отбелязването на 50-годишнината от регистрацията и държавното признание на Българската православна църковна община „Св. Иван Рилски“ във Виена от страна на Република Австрия.

На летището във Виена Негово Светейшество и съпровождащата го църковна делегация бяха любезно посрещнати от Негово Високопреосвещенство Западно- и Средноевропейски митрополит Антоний, Негово Високоблагоевнейство ставрофорен иконом Иван Петкин – председател на църковното настоятелство при храм „Св. Иван Рилски“ във Виена, и Негово превъзходителство д-р Иван Сираков – посланик на Република България в Австрия.

След настаняването в хотела се извърши възкресно-празнична вечеря в новия прекрасен български храм. Тя беше предствояна от Негово Преосвещенство Белградски епископ Поликарп. Специално поканен дойде от София хор „Св. Наум Охридски“ с диригент д-р Андрей Касабов, който дос-

тошно огласи църковните песнопения.

На следващия неделен ден в края на утринното богослужение тържествено беше посрещнат Негово Светейшество Българският патриарх и Софийски митрополит Неофит. Смесеният хор при храма „Св. Иван Рилски“ с диригент Илиана Стоянова специално изпълни написаната от ик. Кирил Попов „Възхваля на Българския патриарх“.

Тържествената **празнична св. Литургия** беше оглавена от Негово Високопреосвещенство Западно- и Средноевропейски митрополит Антоний в съслужение с Негово Преосвещенство Тивериополски епископ Тихон – викарий на Българския патриарх, Негово Преосвещенство Белградски епископ Поликарп – викарий на Софийския митрополит, архимандрит Атанасий (Султанов) – протоингел на Западно- и Средноевропейската митрополия, архимандрит Пахомий – ректор на Софийската духовна семинария, йеромонах Мелетий – зам.-ректор, йеромонах проф. Йован Крамер, ставр. ик. Иван Петкин, ставр. ик. Танчо Янчев от българския храм „Св. св. Кирил и Методий“ в Будапеща, ик.

Кирил Попов от храм „Св. Неделя“ – София, протодиякон Иван Петков и дякон д-р Деян Коруноски. Песнопенията на св. Литургия бяха умело подбрани и стилизирани изпълнени от смесения хор при храма.

На празника присъстваха също българският посланик в Австрия д-р Иван Сираков, директорът на Дирекция „Вероизповедания“ при Министерски съвет г-н Емил Велинов, президентът на фондацията „Про Ориенте“ д-р Алфонс Клос, висшият служител на Областната банка на Долна Австрия д-р Петер Харолд, който е и почетен консул на Република България в Австрия, допринесъл за довършителните дейности по изграждането на храма, членове на Фоколарното движение в Австрия (години наред подкрепяло морално и материално българската община), инж. Франц Кронрайф и Йоханна Фука, проф. д-р Анна Кречмер от Виенския университет, доцент д-р Велizar Садовски от Австрийската Академия на науките и др.

След св. Литургия Негово Светейшество оглави **молебен**, на който се изпроси молитвено ходатайство на всебългарския светец преп. Йован Рилски Чудотворец, и благодарни на Всеподателя Бога за всички Негови благодеяния!

Последваха сърдечни приветствени слова. Най-напред светейният патриарх Неофит се обърна към всички, като каза: „Щастливо развълнувани сме да бъдем тук, сред всички вас, за да споделим радостта ви от тържествено честване на най-важното събитие от историята на Българската църковна община във Виена – петдесетгодишнината от нейното държавно признаване и регистрация според държавното законодателство на Република Австрия. Една прекрасна и гостоприемна страна с традиционно наситено българско присъствие, която е тясно свързана с историята ни и която винаги с ра-

дост е приемала идващите тук и установяващи се в нейната столица или другаде на територията и наши сънародници...

Радостни сме, че днес – повече от пет десетилетия след появата и утвърждаването си като част от живия организъм на Православната ни църква – Българската църковна община във Виена, избрала светото име на най-обичания от православния ни народ Божи угодник – Рилския пустинножител, светец и чудотворец Йован, продължава да укрепва и да се утвърждава като духовен център на българското присъствие във Виена, радвайки се на топлите и бащински архипастирски грижи, указания и наставления на своя каноничен епархийски архиерей – нашия високопреосвещен събрат и съслужител, Западно- и Средноевропейски митрополит Антоний, който с много ревност по Божието дело сред поверения му народ отдава всичките си сили за духовния и напредък и благоуспяване на своето от Бога дарувано му паство“.

По случай паметното събитие патриарх Неофит подари на храма икона на преп. Йован Рилски за молитвен спомен и благословение. Със специално внимание и дар – награден кръст, беше удостоен председателя на храма – ставрофорен иконом Иван Петкин – за неговото ревностно дългогодишно пасторско служение и всеотдайност в организирането на църковния живот в общината!

В своето приветствено слово Негово Високопреосвещенство митрополит Антоний, след като представи кратки исторически сведения за общината, изтъкна, че „...може би нямаше да празнуваме тази годишнина, нямаше да се намираме в този благолепен храм, ако той първо не беше изграден в душите на нашите вярващи православни християни“.

За голяма радост и чест на цялата българска общност във Виена, проз-

вуча приветствие от името на австрийския президент Александър Ван дер Белен, прочетено от магистър Шефан Лайтнер от федералната култова служба при Австрийското федерално канцлерство, отговарящ за православните в Австрия.

Специално приветствие към православната ни община във Виена изпрати и българският министър-председател Бойко Борисов, което бе прочетено от г-н Емил Велинов, директор на Дирекция „Вероизповедания“ при Министерския съвет.

Всички духовници, църковни служители и многоброен богомолен народ в светия благолепен храм изпитахме духовна радост от молитвено общение и задоволство от полученото първосвети-

телско благословение на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Неофит, като с едни уста и едно сърце изпяхме тържествено „Многолетствие“.

След светлата служба Негово Светейшество патриарх Неофит присъства на днешния прием в сградата на Българското посолство от Негово Превъзходителство българския посланик д-р Иван Сираков и Негово Високопреосвещенство Западно- и Средноевропейски митрополит Антоний.

Нека да се усилва вярата, да укрепва единството и да се издига духовността на българския народ както в Родината, така и извън нейните пределе!

Ик. Кирил ПОПОВ
Снимки: М. МИТОВ

МОМЕНТИ ОТ СПОРИЙСКИЯ ЖИВОТ

„Оставете децата и не им пречете да дойдат при Мене, защото на такива е царството небесно“
(Мат. 19:24)

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА „Църковен вестник“ – 2020 г.

1 година 30,00 лв.
6 месеца 15,00 лв.
3 месеца 7,50 лв.
ед. цена 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000, ул. „Оборище“ № 4
тел. 02 / 987-56-11 / в. 245
За абонамент: 02 / 987-56-11 / в. 128
e-mail: sinizdat@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Анула Христова

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на **Танка Тончева Христова**, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синадално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа светци текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.